

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries equal marks (15)
3. Each question has an internal choice
4. Give illustrations wherever it's necessary

Q.1. a) Discuss the concept of "Jati "or Caste in India with examples

OR

b) Discuss the strengths and Limitations of Forest Rights Act with examples.

Q.2. a) Discuss the salient features of 74th Amendment.

OR

b) 73rd amendment a silent revolution towards empowerment of rural Women.

Q.3. a) Discuss the concept of Gemeinschaft and Geselleschaft in detail.

OR

b) Describe the features of Urbanization.

Q.4. a) Discuss any seven Indicators of good Self Help Group.

OR

b) Write Short Notes Any TWO

- a) Dr. Ambedkar Idea of rural Development
- b) Types of Slums
- c) Difference between Rural and Urban Community

*****

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना :
१. प्रत्येक प्रश्न अनिवार्य आहे.
  २. प्रत्येक प्रश्नाला समान गुण (१५)
  ३. प्रत्येक प्रश्नाला आंतरिक पर्याय आहे.
  ४. गरजेनुसार उदाहरणे द्यावे.

प्र.१. अ) भारतामधील जाती व्यवस्था ची संकल्पना उदाहरणासहित चर्चा करा.

किंवा

ब) वन हक्क कायदा २००६ चे फायदे व तोटे उदाहरणासहित स्पष्ट करा.

प्र.२. अ) ७४ व्या घटना दुरुस्तीचे ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

किंवा

ब) ७३ वी घटना दुरुस्ती ग्रामीण महिलांच्या सक्षमीकरणासाठी क्रांतिकारी चळवळ ह्या विधानावर चर्चा करा.

प्र.३. अ) जेमीनशेफ्ट व जीसेल्शफ्ट ह्या संकल्पनाची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

ब) शहरीकरणाचे वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.४. अ) आदर्श स्वयं सहाय्यता गटाचे सात निर्देशक मांडा.

किंवा

ब) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे ग्रामीण विकासाची कल्पना
२. झोपडपट्ट्यांचे प्रकार
३. ग्रामीण व शहरी समाजाचे फरक

*****